

Warmtenetten zouden mensen geld besparen, maar op veel plekken is het duurder dan gas: dit gaat er mis

Warmtenetten zouden mensen geld besparen, maar op veel plekken is het duurder dan gas: dit gaat er mis

AD/Algemeen Dagblad.nl

15 april 2024 maandag 11:00 AM GMT

Copyright 2024 DPG Media B.V. All Rights Reserved

Length: 1738 words

Byline: Marjolein Kooyman

Body

Huiverige bewoners, torenhoge kosten, corporaties die de stekker eruit trekken en de wethouder die op de pauzeknop drukt. We moeten allemaal van het gas af, maar vooral in grote steden loopt het proces helemaal spaak. Dat terwijl kortgeleden de plannen nog zo hoopgevend leken. Wat gaat er mis? En komt het nog goed?

Wat is er aan de hand?

Om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen, moet elk huis voor 2050 van het gas af. Daarvoor zijn er twee mogelijke oplossingen: een warmtepomp én stadsverwarming. Vooral in dichtbevolkte steden is het warmtenet – waarop de stadsverwarming is aangesloten – het belangrijkste en duurzaamste alternatief. Op plekken waar warmte in overschot is, zoals in de industrie, wordt het opgevangen en via dikke pijpleidingen naar de woningen gepompt om die te verwarmen.

Klinkt als een goede oplossing. Daarom investeerde Rotterdam 52 miljoen euro voor de aanleg van de warmtenetten. Alleen is er nu een kink in de kabel gekomen: de kosten voor deze [restwarmte rijzen de pan uit](#). In veel gemeenten, zoals Utrecht en Amsterdam en in delen van Rotterdam, zijn de kosten nu zelfs hoger dan die voor gas. Dat maakt overstappen op het warmtenet onaantrekkelijk. Zo erg zelfs, dat partijen nu steeds vaker [restwarmte rijzen de pan uit](#). Het is onbetaalbaar geworden voor de niet altijd even daadkrachtige bewoners van corporatiewoningen.

Hoe komt dat dan?

Zowel de kosten voor verbruik als de vaste kosten zijn de afgelopen jaren sterk omhoog gegaan. De vaste kosten, bij warmtenetten ook het vastrecht genoemd, zijn nu vastgesteld op maximaal 618,82 euro. Dat is precies twee keer zo veel als in 2018.

Warmtenetten zouden mensen geld besparen, maar op veel plekken is het duurder dan gas: dit gaat er mis

Huurders van de meeste Rotterdamse corporatiewoningen krijgen [restwarmte rijzen de pan uit](#). In Rotterdam-Zuid betalen bewoners 378 euro per jaar voor de vaste kosten aan energieleverancier **Vattenfall**, huurders op Noord zijn bij leverancier van warmte Eneco enkele tientjes minder kwijt dan op Zuid.

Ook de variabele kosten gingen omhoog. Het maximale tarief voor een gigajoule warmte (vergelijkbaar met 31,6 kuub gas) is dit jaar 46,69 euro. Daarmee liggen de tarieven een stuk hoger dan die voor gas. Een gemiddeld gezin betaalt dan 1284 euro voor warmte, waar het tussen de 990 euro en 1155 euro kwijt is voor gas.

De kosten voor stadswarmte op Zuid zijn nu zo hoog, dat wethouder Chantal Zeegers (Wonen, D66) besloten heeft [restwarmte rijzen de pan uit](#) met het aansluiten van woningen.

Waarom zijn die tarieven zo hoog?

De kosten voor warmte worden een keer per jaar vastgesteld volgens het 'Niet meer dan anders' principe. „Vanuit het idee dat je als klant voor warmte niet meer mag betalen dan voor gas”, zegt warmtenet-expert Pieter Verstraten van onderzoeksinstituut TNO. Dat is bedacht om bewoners te beschermen tegen te hoge prijzen van warmteleveranciers.

De prijs van warmte wordt echter bepaald aan het einde van het jaar en dat is juist het moment dat de gasprijs de afgelopen jaren het hoogste is, zegt Verstraten. In de maanden daarna daalt het gastarief, maar het tarief van warmte daalt niet mee.

Door zowel die hoge vaste als variabele kosten zijn huurders in Rotterdam-Zuid inmiddels meer geld kwijt dan voor gas, zeggen de drie grootste woningbouwcorporaties. In Rotterdam-Noord zijn de tarieven iets lager door voordeligere afspraken met leverancier Eneco.

Hoeveel betaal je voor warmte?

Een voorbeeld volgens de [restwarmte rijzen de pan uit](#) van de gemeente Rotterdam: voor het verwarmen van hun woning betaalt een gezin uit Pendrecht ongeveer 1551 euro per jaar (voor 900 kuub gas). Voor warmte zou dat zelfde gezin per jaar 1764 euro aan stookkosten kwijt zijn. Dat is ruim 230 euro per jaar meer. In Rotterdam-Noord zijn de kosten iets lager, daar betaalt een gezin in een huurwoning ongeveer 1590 euro.

In vijf jaar tijd steeg het tarief voor warmte met maar liefst 83 procent, antwoordt wethouder Zeegers op vragen van Leefbaar Rotterdam. Ook de tarieven voor gas gingen omhoog, maar met 64 procent stegen deze toch minder snel. Rotterdam heeft overigens een van de laagste warmtetarieven van Nederland.

Willen Rotterdammers nog wel overstappen?

Nou, die zijn inmiddels erg huiverig, zeggen de drie grootste woningbouwcorporaties. „Het draagvlak is dun”, zegt Caroline Kroes van corporatie Woonstad (56.000 woningen). Want de overstap zorgt voor overlast. In de woning moet een aansluiting worden aangelegd, de straat gaat open. „En bewoners krijgen er weinig voor terug”, zegt Kroes. „Ze hadden warmte en ze krijgen warmte.”

Daar komen nu de zorgen over de gestegen kosten nog bij. „En die zorgen zijn terecht gebleken, zeker dit jaar zijn de tarieven hoger dan ooit”, zegt Kroes.

Bij de voorgenomen overstap van zeshonderd woningen in de [restwarmte rijzen de pan uit](#) klonk al een 'njet'. Slechts 62 procent ging akkoord met de overstap naar warmte, terwijl de goedkeuring van 70 procent nodig is om de corporatiewoningen aan te sluiten op het warmtenet. Jef Ruijtenbeek van corporatie Havensteder kreeg te maken met bezorgde bewoners. „Ze wilden dat we garandeerden dat ze niet meer gingen betalen, ook niet over drie of vijf jaar, maar die zekerheid kan ik ze niet bieden.”

Kun je als bewoner zelf een leverancier voor warmte kiezen?

Nee, de leverancier ligt vast. Op de rechter Maasoever is dat Eneco, op de linker **Vattenfall**. Dat is een groot verschil met gas en elektra, waar je kunt kiezen bij wie je energie afneemt.

Warmtenetten zouden mensen geld besparen, maar op veel plekken is het duurder dan gas: dit gaat er mis

De eigenaar van het warmtenet is automatisch de leverancier. Die heeft daardoor een monopoliepositie. Om te voorkomen dat de leverancier de prijzen ongecontroleerd kan laten stijgen, stelt de ACM ieder jaar een maximum vast, dat tarief is gebaseerd op de gasprijs.

Om de prijs te dempen werkt Den Haag aan de Wet collectieve warmte en een speedwet, helpt dat?

De tarieven zullen zeker dalen, verwacht Verstraten. Allereerst door de speedwet. Daarin staat dat de stijging van de energiebelasting vanaf 2025 niet meer wordt doorberekend in warmte. Dat levert een besparing op van ongeveer 20 euro per jaar, berekende de gemeente Rotterdam. Ook het vastrecht zal iets dalen, met ongeveer 44 euro.

De nieuwe collectieve warmtewet gaat waarschijnlijk halverwege 2025 of begin 2026 in. Op dat moment wordt de prijs van warmte niet langer gebaseerd op de prijs van gas, maar op de daadwerkelijke kosten van het warmtenet. Ook dat zal waarschijnlijk zorgen voor lagere tarieven, maar dat is nog niet zeker omdat warmtebedrijven niet scheutig zijn met het verstrekken van informatie over hun eigen kosten.

Lukt het nog wel om al die woningen aan te sluiten?

Rotterdam ligt achter op schema. Voor 2050 moeten nog 255.000 woningen van het gas af. De afgelopen jaren is dat bij achtduizend woningen gelukt. De gemeente heeft vijf gebieden aangewezen die als eerste overstappen op warmte. Aan de Heindijk en in Bospolder zijn de bewoners al over.

Boven de eerdergenoemde tegenslagen door hoge kosten of gebrek aan draagvlak, is er ook vertraging door de verwoestende [restwarmte rijzen de pan uit](#) in september vorig jaar. De vuilverbrander levert restwarmte voor de warmtenetten van zowel Eneco als **Vattenfall**.

Dat zorgt voor onzekerheid bij de aanpak in Reyerwaard, laat de gemeente Rotterdam weten. In Prinsenland en Lageland kwam de aanbesteding stil te liggen door onzekerheid rond de komst van de nieuwe warmtewet. Om alsnog de deadline te halen, moet Rotterdam ieder jaar 9500 woningen aansluiten.

Is er nog toekomst voor het warmtenet?

Ja, zeggen zowel de gemeente als Verstraten van TNO en de woningbouwcorporaties. Want alternatieven zijn er eigenlijk niet. „Om de CO₂-uitstoot te verlagen, moeten we van het gas af. Daarbij kijken we vooral naar twee mogelijkheden”, zegt Verstraten. „Individueel, door elk huis te verwarmen met een warmtepomp. Of collectief, door het aansluiten van meerdere woningen op één warmtenet.”

Vooraf in steden is het warmtenet de beste optie. „Door de vele woningen in een klein gebied is er relatief veel vraag naar warmte”, zegt Verstraten. Dat maakt een warmtenet rendabel en de kosten relatief laag.

Wethouder Zeegers wijst daarnaast op het nu al overvolle elektriciteitsnet, wat het onmogelijk maakt iedere woning aan te sluiten op een elektrisch aangedreven warmtepomp. Bovendien is er vaak geen ruimte voor warmtepompen in kleine appartementen. En er is een overschot aan warmte, zegt de gemeente, en juist een tekort aan elektriciteit.

Wie betaalt de aansluiting?

De eigen bijdrage voor het aansluiten van je woning op het warmtenet bedraagt 1500 euro. Voor huurders betaalt de corporatie dat. De échte kosten zijn overigens veel hoger. Een woning aansluiten in Bospolder-Tussendijken kost 3500 euro, in Reyerwaard is dat zelfs 11.000 euro. Dat verschil wordt verklaard door de afstand tussen woningen. Hoe verder die uit elkaar liggen, hoe langer de pijpleidingen en hoe hoger de kosten. De gemeente draagt voor vijf wijken 52 miljoen euro bij.

In de Rotterdamse wijk Heindijk kregen bewoners een naheffing van enkele tientjes tot zelfs duizenden euro's. Hoe kan dat? En wie gaat dat betalen?

Corporatie Woonbron had voor de flats een vast energiecontract afgesloten met een relatief laag tarief. Dat contract liep door tot eind 2023. In september 2022 stapten de bewoners echter over op het warmtenet. Hun voordelige

Warmtenetten zouden mensen geld besparen, maar op veel plekken is het duurder dan gas: dit gaat er mis tarief verviel en ze kregen nieuwe en [restwarmte rijzen de pan uit](#). De voorschotten voor de energierekening stegen niet mee, met hoge naheffingen tot gevolg.

Vooralsnog ligt de rekening nog bij de bewoners. Energieleverancier **Vattenfall** bood aan een deel te betalen. Woonbron vindt dat aanbod te mager en wil dat **Vattenfall** het volledige bedrag betaalt.

Speelt dit alleen in Rotterdam?

Nee. Ook in andere grote steden worstelen woningbouwcorporaties, huurders, huiseigenaren en gemeenten met de hoge tarieven van warmte. In Amsterdam verhoogde **Vattenfall** de vaste kosten met 30 procent, zo'n 200 euro. De corporaties besloten daarop geen woningen meer aan te sluiten op het warmtenet. Daar ligt de overstap op het warmtenet voorlopig stil.

Ook Den Haag heeft geconstateerd dat de uitbreiding van het warmtenet met 50.000 woningen nu niet haalbaar is door de hoge kosten. In Utrecht zette energieleverancier Eneco zelf een streep door de komst van een warmtenet in de [restwarmte rijzen de pan uit](#). Het bedrijf vreest dat de energierekening voor de bewoners te veel zal stijgen. In Rotterdam dreigen de woningbouwcorporaties [restwarmte rijzen de pan uit](#) met het aansluiten van woningen op het warmtenet als de tarieven niet dalen.

Load-Date: April 15, 2024